УДК 78.071.1Борткевич(477):[78.03:780.616.432] https://doi.org10.31652/3041-1017-2026(7)-6

ОСОБЛИВОСТІ КОМПОЗИТОРСЬКОГО СТИЛЮ СЕРГІЯ БОРТКЕВИЧА: СИНТЕЗ НАЦІОНАЛЬНИХ І ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТРАДИЦІЙ

Юлія Москвічова

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Надійшла до редакції / Received: 11.10.2025 Схвалено до друку / Accepted: 19.12.2025

Анотація

У статті здійснена спроба визначити особливості композиторського стилю видатного представника музичної культури української діаспори Сергія Борткевича. Розглянуто окремі сторінки біографії митця, його творчу діяльність в Україні та за кордоном. Охарактеризовано фортепіанний стиль композитора, на який мали вплив різні за стильовим та національним спрямуванням культури. Розглянуто умови формування й становлення його творчої особистості. Відзначається, що формування індивідуального композиторського стилю С. Борткевича відбувалось в культурно-мистецьких середовищах різних країн.

Акцентується, що митець поєднує у своїй творчості кращі художні елементи музичної мови західноєвропейської та української культур. Зазначено, що у композиторській творчості С. Борткевича присутні тенденції впливу напрямків, характерних для музичного мистецтва початку XX століття, а саме імпресіонізму, неокласицизму, неоромантизму. Наявність програмності в більшості його творів демонструє вірність романтичним традиціям. Синтез романтичної основи музики композитора й модерністських впливів був зумовлений формуванням нового художнього мислення й світовідчуття.

Розглянуто виконавські особливості окремих творів С. Борткевича, які грунтуються на заглибленні в тематично-образну основу композиції. Проаналізовано застосування в окремих творах різнопланової фортепіанної техніки, за допомогою якої відтворено звучання та емоційні настрої композицій.

Серед характерних рис фортепіанних творів визначено переважання мінорних тональностей, секвенційне розгортання матеріалу, що є однією з ознак народної пісенності. Фактурний виклад музичної мови дуже різноманітний: поліфонія, фігурації, унісонне розгортання голосів, акордовість тощо.

Тематичне багатство, емоційність і щирість музичної мови, індивідуальне переосмислення національних витоків свідчать, що фортепіанна творчість композитора набула нового забарвлення і виявилась співзвучною європейським напрямам того часу. Опора на народну мелодику С. Борткевича свідчить про самобутність та неповторність музичної мови композитора, що пов'язує митця з українською музичною культурою. Музика С. Борткевича виходить за межі однієї національно-стильової школи й однієї культури, вона є оригінальним зразком власного музичного світу композитора в результаті синтезу національних і європейських традицій.

Ключові слова: С. Борткевич, фортепіанні цикли, композиторський стиль, фортепіанне виконавство, музична мова.

© 2026 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

UDC [004.9:37.018.43]:78:371.13 https://doi.org10.31652/3041-1017-2025(5-2)-6

FEATURES OF SERGEY BORTKEVYCH'S COMPOSITIONAL STYLE: SYNTHESIS OF NATIONAL AND EUROPEAN TRADITIONS

Yuliia Moskvichova [1]

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Abstract

The article attempts to define the peculiarities of the compositional style of Serhiy Bortkevych, a prominent representative of the Ukrainian diaspora's musical culture. Some aspects of the artist's biography, his creative activity in Ukraine and abroad are analyzed. The composer's piano style, which was influenced by cultures with different stylistic and national backgrounds, is described. The conditions of the composer's creative personality formation and development are discussed. Particular attention is paid to the fact that the formation of S. Bortkevych's individual compositional style took place in the cultural and artistic environments of different countries.

It is emphasized that the artist combines in his work the best artistic elements of the musical language of Western European and Ukrainian cultures. It is noted that in S. Bortkevych's compositional work there are signs of being influenced by trends typical for musical art of the early twentieth century, namely impressionism, neoclassicism, and neo-romanticism. The presence of well-defined motifs in most of his works demonstrates his loyalty to the Romantic traditions. The combination of the Romantic basis and modernist ideas in the composer's music was caused by the formation of a new artistic thinking and worldview.

The article addresses the performance peculiarities of some of S. Bortkevych's works that are based on immersion into the thematic and figurative basis of the composition. The use of diverse piano techniques, which recreate the tone and emotional mood of the compositions, is analyzed. Among the distinctive features are the prevalence of minor keys and the sequential unfolding of the music, which is considered to be one of the folk song features. The texture of the compositions is very diverse: polyphony, figurations, unison unfolding of voices, the use of chords, etc.

The thematic diversity, expressiveness and sincerity of the musical style, and unique reinterpretation of national origins show that the composer's piano works acquired a new meaning and resonated with the European trends of his time. S. Bortkevych's reliance on folk motifs proves the authenticity and uniqueness of the composer's musical style, which connects the artist with Ukrainian musical culture. S. Bortkevych's music goes beyond one national and stylistic school or one culture; it is an original example of the composer's own musical world as a result of the synthesis of national and European traditions..

Keywords: S. Bortkevych, piano cycles, composer's style, piano performance, musical language..

Постановка наукової проблеми. Впродовж XX ст. українська музична культура формувалась не тільки на теренах рідної землі, але і за її межами, тому картина українського музичного простору не може бути повною і вичерпною без багатогранного пласту надбань музичної культури української діаспори. Одним з яскравих представників діаспори є Сергій Борткевич - український композитор польського походження кінця XIX - першої половини XX ст. Постать маловідома, недооцінена, трагічна. Деякий час творча спадщина композитора вважалась частково втраченою, проте останнім часом дослідники різних країн (Італії, Голландії, Канади, Америки, Німеччини) все частіше знаходять ноти композитора у приватних архівах, так як за життя С. Борткевича його твори видавали численні престижні видавництва Німеччини, Австрії, Угорщини. В незалежну Україну музична творчість С. Борткевича почала повертатися на початку 2000-х років. Одним із перших його музику став популяризувати М.

© 2026 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Сукач, диригент Чернігівського симфонічного оркестру «Філармонія». Саме Чернігівський оркестр став першим, що виконав всі симфонічні твори композитора. Сьогодні творчий спадок митця, особливості його творчості й композиторського стилю все більше привертають увагу як виконавців, так і дослідників-мистецтвознавців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед праць українських дослідників вирізняються дисертаційні роботи О. Чередниченко (Чередниченко, 2008), Є. Левкулича (Левкулич, 2021), Т. Якубова (Якубов, 2021). О. Чередниченко зосереджує увагу на фортепіанній творчості С. Борткевича в контексті класико-романтичної традиції. Є. Левкулич досліджує виконавську й педагогічну діяльності С. Борткевича, прослідковує сценічну долю його спадщини. Т. Якубов розглянув у своїй праці скрипкові твори композитора, фокусуючись на жанрово-стильових аспектах.

Різні аспекти життя й творчості композитора висвітлено у низці наукових статей Л. Гундер і О. Фабрики-Процької (Гундер, Фабрика-Процька, 2024), Є. Левкулича (Левкулич, 2016), К. Лєбєдєвої (Лєбєдєва, 2008), У. Молчко (Молчко, 2022), Ю. Москвічової (Москвічова, 2024, 2025), Л. Музики (Музика, 2023), О. Чередниченко (Чередниченко, 2008) та ін.

Мета статті – є висвітлення особливостей композиторського стилю у фортепіанній творчості С. Борткевича як органічної складової української та європейської музичних культур.

Виклад основного матеріалу. Народився С. Борткевич у м. Харкові 28 лютого 1877 року. Батько композитора – Едуард Борткевич походив з польського дворянського роду, був заможним підприємцем, володів кількома заводами. Мати – Софія Борткевич була творчою особистістю, досконало грала на фортепіано, займалась благодійністю.

С. Борткевич здобув високопрофесійну музичну освіту. Спочатку при Харківському музичному училищі (клас фортепіано Іллі Слатіна), згодом при Санкт-Петербурзькій консерваторії (клас фортепіано Карла ван Арка). Далі було навчання в німецькому Лейпцигу у Альфреда Райзенауера – учня Ф. Ліста. Ще в студентські роки за підтримки А. Райзенауера С. Борткевич брав участь в різноманітних концертах, в тому числі благодійних, грав у Мюнхені з симфонічним оркестром. Після закінчення навчання в Лейпцигу С. Борткевич багато концертує, як піаніст-соліст виступає в Німеччині, Австро-Угорщині, Італії, Франції; паралельно починає викладати у консерваторії Кліндворта-Шарвенка (Берлін). Також розпочинає писати музичні твори, його композиції охоче друкують в Лейпцигу і Берліні.

В 1914 р. С. Борткевич повернувся до Харкова, де розпочав активну педагогічну діяльність (курси фортепіанної гри, класи Харківської консерваторії, відкритої Філармонічним товариством ім. М. А. Римського-Корсакова); багато концертував, в тому числі в ролі концертмейстера у дуеті з чеським скрипалем Франком Смітом.

В кінці 1920 р. С. Борткевич виїжджає через Крим у м. Константинополь, рятуючись із сім'єю від більшовиків. Після повернення до Європи у м. Відень в 1922 р. композитор відновив співпрацю зі скрипалем Франком Смітом. Наступні роки життя С. Борткевича пов'язані з Берліном і Віднем. Перебування в цих країнах поступово поглиблювало зв'язок С. Борткевича з європейською музичною традицією.

Як зазначає Є. Левкулич (Левкулич, 2016, с. 37-38), починаючи від самого народження майбутній композитор знаходився під впливом декількох культур, різних за стильовим та національним спрямуванням:

1. Українська народна культура. Сім'я Борткевичів проводила багато часу в своєму маєтку Артемівка, розташованому під Харковом. Там хлопчик мав змогу ближче познайомитись з народними звичаями та музикою, які потім на все життя залишились в його пам'яті як згадки про рідний край, що надалі знайшло своє відображення в творчості композитора.

2. російська професійна культура. Ще навчаючись у Харкові, хлопчик мав змогу почути гру А. Рубінштейна, П. Чайковського на концертах харківського відділення російського Музичного Товариства. Також в камерних та великих симфонічних концертах, які влаштовувало товариство, постійно звучала музика російських композиторів, що мало значний вплив на формування музичних смаків юного музиканта.

3. Європейська професійна музична культура. Навчаючись в консерваторіях Санкт-Петербургу та Лейпцигу, С. Борткевич відвідує концерти видатних європейських музикантів та оперні вистави за їх участю. Значною мірою на

© 2026 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

нього також вплинули його вчителі - Альберт Бенш та Альфред Райзенауер (учень Ф. Ліста). Звідси, можливо, бере свій початок особливе ставлення Борткевича-піаніста й педагога до романтичного репертуару (Левкулич, 2016, с. 37-38).

Формуючись під впливом означених музичних культур, стиль Борткевича-композитора позначений рисами, характерними для романтичної традиції європейських композиторів Ф. Ліста, Ф. Шопена, відчутними є впливи П. Чайковського і С. Рахманінова. Але при цьому твори С. Борткевича відмічені оригінальністю мелодій часто пісенного типу, яскравою образністю та зверненням до українського мелосу, поетичності й неповторності його інтонаційного складу.

Фортепіанні твори займають вагоме місце у творчості С. Борткевича (42 фортепіанних опуси з 74-х існуючих). Поряд із масштабними малі форми фортепіанної музики посідають центральне місце. Фортепіанні мініатюри композитор найчастіше об'єднує у цикли за жанровим або програмним принципом. У творчій спадщині композитора понад 30 опусів мініатюр різних жанрів, зокрема це чотири цикли прелюдій (Шість прелюдій ор. 13, Десять прелюдій ор. 33, Сім прелюдій ор. 40 і Шість прелюдій ор. 66; два цикли етюдів (Десять етюдів ор. 15, «Дванадцять етюдів-новел» ор. 29); цикли «Враження» ор. 4, «Скарги та втішання» ор. 17, «Кримські нариси» ор. 8, «Ліричні роздуми» ор. 11, «Роман» ор. 35 та ін. Серед фортепіанних циклів педагогічного спрямування - «З мого дитинства» ор. 14, «Маленький мандрівник» ор. 21, «З казок Андерсена» ор. 30, «Маріонетки» ор. 54 та ін.

Цикл «Маленький мандрівник» вирізняється живописністю, багатою тембральною палітрою, присутністю принципів звукозображальності. В Україні збірка була надрукована у 2010 році. Цикл складається із 13 п'єс, об'єднаних ідеєю мандрівки. За програмністю можна умовно розділити цикл на два міні-цикли - «підготовчий» і «мандрівний». У «підготовчому» циклі є п'єси жвавого характеру («Приготування до подорожі», «На ґринджолах», «Відправлення потягу») і п'єси елегійного характеру («Прощання» (Andantino dolente), «Через степ» (канон Andante sostenuto). Зокрема, п'єса «Прощання» - це мініатюра пісенного характеру з насиченими підголосками, із зміною метроритму (3/4 змінюється на 5/4), агогічними відхиленнями, гнучким фразуванням. Мелодія ніжна, наспівна, стилістично близька українським народним пісням. «Через степ» (Andante sostenuto, a moll) - це двоголосний канон з наспівною мелодією, що нагадує протяжні народні пісні східних степових регіонів України (Гундер, Фабрика-Процька, 2024, с. 96).

«Мандрівний» цикл занурює слухачів у подорож країнами Європи («В Польщі», «Венеція» «Неаполь», «Франція», «Іспанія», «Англія», «Давня Німеччина», «Норвегія»). У п'єсах «мандрівного» міні-циклу органічно простежуються риси західноєвропейського романтизму. Таким чином, в межах одного циклу «Маленький мандрівник» присутні, на наш погляд, ладо-інтонаційні ознаки притаманні українському мелосу (п'єси «Прощання», «Через степ») і риси європейського музичного романтизму.

П'єсам циклу притаманні класична гармонічна мова, жанрова визначеність мініатюр. Ці твори виходять за рамки суто дитячого педагогічного репертуару, вони потребують від виконавця певної емоційної зрілості та суттєвої фортепіанної підготовки. Тому на фортепіанних мініатюрах С. Борткевича можна виховувати й навчати не тільки дітей, а й молодих музикантів, використовуючи твори в навчальному процесі закладів середньої й вищої освіти.

Одним із яскравих прикладів програмної музики є Фортепіанний цикл «Кримські нариси» ор. 8. Опус відноситься до ранньої творчості (1908 р.) і складається з чотирьох п'єс, об'єднаних темою краєвидів м. Алупка на Кримському півострові. На початку XX ст. це був популярний морський курорт. Перша п'єса «Скелі урочища Уч-Кош» починається повільно й похмуро. Звучить вступ у вигляді хоралу. Основна тема викладена октавами у правій руці (tenuto, molto espressivo cantando). Фактуру доповнює акомпанемент у вигляді арпеджіо в середньому регістрі восьмими тривалостями. Друга тема звучить в тональності As-dur. Поступовий розвиток музичної тканини у вигляді секвенцій приводить до акордового епізоду і далі - до кульмінації твору (звучить основна тема в акордовому викладі, акорди і в акомпанементі). Завершується п'єса темою хоралу із вступу.

© 2026 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Друга п'єса «Примхи моря» - твір віртуозного характеру, що зображує водну стихію. В тему основного розділу вплітаються стрімкі арпеджовані пасажі на декілька октав. Як зазначає С. Джмурат (Джмурат, 2023, с. 17-22), перша частина тричастинної форми п'єси побудована на розвитку основної теми, яка доповнюється різноманітними віртуозними елементами супроводу, а також зазнає октавного укрупнення. У середньому розділі змінюється характер, з'являється scherzando. Ритміка синкопована та вигадлива. У репризі повертається перша тема, але ще більш віртуозно викладена. Загалом блискучий та віртуозний стиль п'єси «Примхи моря», демонструє використання різноманітних пасажів арпеджіо, що супроводжують основну, ніжну за характером, тему, викликаючи в уяві слухача асоціацію із погойдуванням хвиль моря.

Третя п'єса «Східна ідилія» демонструє східний колорит. Перша тема (Allegretto) звучить на тлі ритмічного остинато квінти у лівій руці, за характером примхлива, викладена на staccato. Східний колорит досягається завдяки акомпанементу, що зображує звучання турецьких барабанів. Присутнє широке використання альтерації (тритони, збільшені секунди) та мелізматики. Друга тема (tranquillo) - спокійна, наспівна, в межах динаміки pp, прикрашена мелізмами, розгортається на фоні арпеджованого акомпанементу.

Остання п'єса циклу «Хаос» написана у тричастинній формі. Перша частина (Allegro molto tempestoso) являє собою низку стрімких арпеджованих пасажів у протилежному русі. Віртуозний тип викладу фактури нагадує етюди Ф. Ліста. Мелодичну лінію складають акцентовані звуки, за допомогою яких формуються елементи прихованої поліфонії. Середня частина (l'istesso tempo della Fuga e sempre marcato) - триголосне фугато (Джмурат, 2023, с. 21), Голоси фуги почергово вступають починаючи із нижнього. Після кульмінаційної вершини (акорди на fff) звучить реприза першої частини. Завершує п'єсу коротка кода.

Як зазначає С. Джмурат (Джмурат, 2023, с. 17-22), «цикл «Кримські нариси» можна вважати результатом навчання С. Борткевича у А. Райзенауера, чий творчо-педагогічний метод базувався на засадах фортепіанної школи Ф. Ліста із її тяжінням до використання фортепіано в усій його регістровій повноті, багатобарвності, динамічності, яскравих контрастів, сильних акцентів і різноманітності артикуляційних прийомів» (Джмурат, 2023, с. 17-22).

С. Борткевич є автором 3-х фортепіанних концертів і 2-х фортепіанних сонат (op. 9, op. 60). Перший концерт (B dur op. 16) - найчастіше виконуваний. За життя композитора він звучав не тільки в країнах Європи, а й на двох американських континентах, у таких країнах як Філіппіни, Кюрасао.

Другий концерт (op. 28, для лівої руки) був написаний на замовлення піаніста Пауля Вітґенштайна, який втратив праву руку на війні, але продовжував концертувати. Це, мабуть, найскладніший концерт у світі для лівої руки. П. Вітгенштайн виконав концерт 11 разів, в тому числі двічі у м. Києві.

Третій концерт для фортепіано з оркестром (c-moll op. 32) «Per aspera ad astra» (в перекладі «Через терни до зірок» - одна з улюблених тем С. Борткевича).

С. Борткечич автор таких масштабних творів як опера «Акробати» (1938), балетна сюїта «Тисяча і одна ніч», він автор 2-х симфоній (обидві 1940), симфонічної поеми «Отелло», сюїти «Австрійська» та «Югославська».

Для композиторського стилю С. Борткевича характерні риси, типові для європейського музичного романтизму (Ф. Шопен, Ф. Ліст, Р. Шуман та ін.). Як відомо, з приходом романтизму змінюються світоглядно-естетичні орієнтири, все більше пріоритету набувають почуття, фантазія, переживання, ірраціональність тощо (Москвічова, 2024). Відчутний вплив німецької музичної культури, митець виконував багато творів Р. Шумана, Л. Бетховена, Й. Брамса. З іншої сторони відчувається вплив української музичної культури, адже більшу частину дитинства С. Борткевич провів у родинному маєтку під Харковом і ввібрав у себе український мелос. Протягом життя композитор у своїй творчості звертається до українського фольклору, своєрідності українського мелосу та інтонацій. В циклах мініатюр подекуди зустрічаємо цитування українських пісень. Зокрема, С. Борткевич цитує пісню «Віють вітри, віють буйні» у п'єсі «З наспівів няні» (цикл «З мого дитинства» op. 14). А в середній частині впізнаємо тему жартівливого українського танцю «Козачок».

У творчості С. Борткевича присутні і тенденції впливу напрямків, характерних для

© 2026 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

музичного мистецтва початку XX ст. - імпресіонізму, неокласицизму, неоромантизму. Наявність ознак модерністських впливів свідчить про активну взаємодію композитора із сучасною йому культурою. Як зазначає Є. Левкулич (Левкулич, 2026), за природою свого таланту С. Борткевич відноситься до композиторів синтезуючого типу. Його фортепіанний стиль - це органічний сплав романтичних традицій, що перегукуються із творчістю Ф. Ліста, Ф. Шопена (Левкулич, 2026, с. 38-39). Фортепіанні п'єси композитора яскраво образні, мелодії пісенного характеру зазвичай є оригінальними, а нисхідні інтонації, які часто використовує композитор, надають музиці елегійного, меланхолійного характеру. Примітно, що С. Борткевич майже не використовує народні мелодії в своїх творах, власне цитувань в нього лише декілька. Здебільшого митець спирається на свою власну фантазію. Фортепіанна фактура творів композитора близька до «шопенівської» (плавність, легкість, пластичність). В віртуозних творах часто присутня «лістівська» фактура (особливо в кульмінаційних моментах) - переважання крупної техніки, акордовий виклад мелодії тощо. В пісенних мелодіях, як правило, зустрічаємо виклад подвійними нотами (терції, сексти і т.д.), що є характерним для традиції народної пісні.

Таким чином, С. Борткевич гармонійно поєднує у своїй творчості кращі художні елементи музичної мови західноєвропейської та української культур, створюючи при цьому власний індивідуальний стиль (Левкулич, 2026, с. 39).

Сьогодні зацікавленість творчою спадщиною митця (композиторською, виконавською, диригентською, педагогічною) є фактом беззаперечним. Відбулись дослідження не лише в Україні, також в Австрії, Італії, США, Японії, Нідерландах, Південно-Африканській Республіці. Музика композитора увійшла до концертних програм відомих виконавців, відбуваються фестивалі, концерти, вечори пам'яті композитора, здійснюється видання компакт-дисків із записами творів митця..

Висновки. С. Борткевич зробив вагомий внесок у розвиток українського музичного мистецтва, створивши видатні зразки музичного романтизму першої половини XX ст. Синтез романтичної основи музики композитора і модерністських впливів був зумовлений світовідчуттям митця. Музична спадщина С. Борткевича виходить за межі однієї національно-стильової школи й однієї культури, вона є оригінальним зразком власного музичного світу композитора в результаті синтезу національних і європейських традицій.

..

Список використаних джерел

Гундер Л., Фабрика-Процька О. (2024). Творчий портрет Сергія Борткевича як приклад збереження рис ідентичності української музичної культури на чужині. Актуальні питання гуманітарних наук: 74, 1, 92-98.

Джмурат С. (2023). Огляд творчості Сергія Борткевича на прикладі фортепіанного циклу «Кримські нариси» op. 8. Львів, 17-22. URL: https://lnma.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/

Левкулич Є.О. (2021). Фортепіанна спадщина Сергія Борткевича у актуальному просторі виконавського мистецтва XX - початку XXI століття : дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Національна музична академія України імені П.І. Чайковського. Київ, 367 с.

Левкулич Є.О. (2016). Питання національно-стильової ідентифікації творчості Сергія Борткевича. Київське музикознавство: 54, 32-42.

Лєбєдєва К. (2008). Сергій Борткевич. Невідомі сторінки життя та творчості у 20-30-ті роки XX століття. Науковий вісник НМАУ імені П.І. Чайковського: 67, 277-285.

Молчко У. (2022). Фортепіанна композиція «Балада» тв. 42 Сергія Борткевича: виконавський аспект. Актуальні питання гуманітарних наук: 48, 2, 4-10.

Москвічова Ю.О. (2024). Жанр фортепіанної мініатюри у творчості С. Борткевича. Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри : збірник наукових праць (за матеріалами Міжнародної науково-практичної інтернет-

© 2026 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

конференції 24-25 травня 2024 р.): електронне видання. Навчально-науковий інститут мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ: «Ксерограф», С. 88-91. URL:https://art.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2025/02/zbirnyk-naukovykh-prats-1.pdf

Москвічова Ю. (2025). Фортепіанні цикли у творчості С. Борткевича. Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку, 20-22. DOI https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.05

Музика Л. (2023). Фортепіанні твори для дітей у творчості С. Борткевича. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі, (8), 67-72.

Чередниченко О. (2008). Фортепіанна творчість Сергія Борткевича в світлі класико-романтичної традиції : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Харківський державний університет мистецтв імені І.П. Котляревського. Харків, 297 с.

Чередниченко О. (2008). Фортепіанна п'єса в творчості Сергія Борткевича. Київське музикознавство: 27, 222-230.

Якубов Т. (2021). Сергій Борткевич та його скрипкова творчість: джерелознавчий і жанрово-стильовий аспекти : дис. ... доктора філософії: 025 «Музичне мистецтво» / Національна музична академія України імені П.І. Чайковського. Київ, 430 с.

Johnson J.A. (2016). Echoes of the past stylistic and compositional influences in the musicof Sergei Bortkiewicz. (DMAdiss.). University of Nebraska. Lincoln, Nebraska. Features of Sergiy Bortkevych's composition style: synthesis of national and european traditions

References

Hunder L., Fabryka-Protska O. (2024). The creative portrait of Serhiy Bortkevych as an example of preserving the features of the identity of Ukrainian musical culture in a foreign land. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. 74, 1, 92-98. DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-1-12 [in Ukrainian].

Dzhumurat S. (2023). A review of Serhiy Bortkevych's work on the example of the piano cycle Crimean Essays, Op. 8. Lviv, 17-22. URL: https://lnma.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/ [in Ukrainian].

Levkulych, Ye. (2021). Serhii Bortkevych piano heritage in the current space of performing arts of the 20th – beginning of the 21st century. : dys. ... dok. filosofii: 025 «Muzychne mystetstvo»].. Kyiv, 367 s. URL: https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/levkulych-dysertatsiya.pdf [in Ukrainian].

Levkulych, Ye. (2016). The issue of national-stylistic identification of Serhii Bortkevych work. Kyivske muzykoznavstvo: 54. 32-42. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/kmuz_2016_54_7 [in Ukrainian].

Liebiedieva K. (2008). Serhiy Bortkevych. Unknown pages of life and work in the 20s and 30s of the twentieth century. Naukovyi visnyk NMAU imeni P.I. Chaikovskoho: 67, 277-285. [in Ukrainian].

Molchko U. (2022). Piano composition "Ballad" op. 42 by Sergei Bortkevich: the performance aspect. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: 48, 2, 4-10. DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/48-2-1 [in Ukrainian].

Moskvichova Y.O. (2024). The genre of piano miniature in the works of S. Bortkevych. Tvorchyi universalizm u kulturi, mystetstvi, osviti: identyfikatsiinyi, komunikatsiinyi, synerhetychnyi vymiry: zbirnyk naukovykh prats (za materialamy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii): elektronne vydannia. Navchalno-naukovyi instytut mystetstv Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka». Ivano-Frankivsk: «Kserohraf», 88-91. URL:https://art.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2025/02/zbirnyk-naukovykh-prats-1.pdf [in Ukrainian]

Moskvichova Y. (2025). Piano cycles in the works of S. Bortkevich. Ukrainske mystetstvo u svitovomu kulturnomu prostori: istoriia, suchasnist ta perspektyvy rozvytku, 20-22. DOI https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.05 [in Ukrainian]

Muzyka, L. (2023). Piano pieces for children in the works of S. Bortkevych. Muzychne mystetstvo v osvitolohichnomu dyskursi, (8), 67-72 https://doi.org/10.28925/2518-766X.2023.810 [in Ukrainian].

© 2023 The Author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Cherednychenko, O. (2008). Fortepianna tvorchist Serhiia Bortkevycha v svitli klasyko-romantychnoi tradytsii : dys. ... kand. mystetstvoznavstva : 17.00.03 [The Piano Works by S. Bortkevych in the Classical-Romantic Tradition].. Kharkiv, 260 s. [in Ukrainian].
Cherednychenko O. (2008). A piano piece in the works of Serhiy Bortkevych. Kyivske muzykoznavstvo: 27, 222-230 [in Ukrainian].
Yakubov, T. (2021). Serhiy Bortkevich and his violin work: source studies and genre-stylistic aspects: dys. ... dok. filosofii: spets. 025 «Muzychne mystetstvo». Kyiv. 430 s. URL: https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/yakubov-dysertatsiya.pdf [in Ukrainian].
Johnson, J.A. (2016). Echoes of the past: stylistic and compositional influences inthe musicof SergeiBortkiewicz. (DMAdiss.). University of Nebraska. Lincoln, Nebraska.

Про автора

Юлія Москвічова, кандидат мистецтвознавства, доцент Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського м. Вінниця, Україна, e-mail: julia.moskvichova@gmail.com

About the Author

Yuliia Moskvichova, Ph.D. in Art History, Associate Professor, Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University Vinnytsia, Ukraine, e-mail: julia.moskvichova@gmail.com

© 2026 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)